

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

24. Feruor Christ. Bungensium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

Salfetanorum Ethnicorutū; Pondam feruus ab Saracenis ductus liberatus est à Prorege; mortē casu euasit, fallente ignem puluere catapultæ quā in pectus illius Ethnicus laxarat; sed in pristinum feruorem ad eō nunquam se retulit, ut intepefceret potius in dies, & ob laborem in Iaponia octennio exantlatum toleraretur indulgenter magis, quam libenter, futurum alioqui (quod Gonzalus Aluares, nostrorum per Indiam inspector, Franciscum Borgiam Generalem per literas monuit) nisi eius laboris obstaret ratio, ut eum dimitti expediret, & societatem illo pondere leuari, quod tamen minimè tentatum, sed vitam clausit in societate, quanquam infra illum virtutis, & meriti gradum, qui magnis eius principiis debebatur, & hæc de illo satis; tum quia ut S. Hieronymus, nauos aliquot leues coactus attingere Paulæ Romanæ matronæ sanctissimæ, *historiam scribo non panegyricum*; tum quod possunt hæc prodesse quamplurimis dum attendunt quod demum exeat, qui multus in aliis iuandis seipsum negligit; mercenarij instinctu, cuius vitam Ambrosius idcirco miseram appellat, quod *aliis laborans sibi indigeat*.

24.
Feruor
Christ. Bun-
gensium.

Resumamus, age sis, lectu gratiora, imprimis de Bungenfi Regno ubi quam reliqua vsquam Iaponia, virtute, & multitudine Christiana res florebat lætius. Ægrotos centum in Nosocomio curabat fidelium caritas, ad quam accedebant sanationum prodigia superiora naturæ viribus; & mutationes Ethnicorum crebræ, quibus redonata valetudo, Christianorum Deum persuadebat esse potentissimum & benignissimum. Solenne fuit Christianis ad statas preces in die sæpius conuenire, maximè vero summo mane ad sacrificium diuinum, nec aut alta niue, aut imbribus, aut illo quo rigent eæ insulæ asperrimò frigore arceri poterant ab iis officiis pietatis; aderant ante crepusculum ad fores Ecclesiæ, & antelucana diu illic in aura durabant, dum cælo albente panderentur, nec deerant etiam viri graues, qui se ministeriis illius humilibus in perpetuum addicerent, magnoque id sibi honori verterent: ibidem quot noctibus frequentabantur à multis flagella spontanea; feria sexta ab omnibus, domi verò priuatim ab iis qui non possent in templum venire; nec vllum facile reperis, qui secum tacitus non ferret catenulam, aut simile aliud domandi corporis instrumentum, cuius duritiem ad eō non obtundebat frequentia ut opus esset remediis ad sistendum cruorem, & plagas obduccudas. Funarium venerat Firandensis quidam, ut cum Turriano maiorem hebdomadam transigeret sanctius, inde Firandum ad amicos scribens, quantum, inquit, Fratres carissimi (sic appellant inuicem omnes Christiani) quantum optassem vos adesse cum sacrum patienti Christo diem coluimus, nullius certò tam profligata conscientia sit, quin eo spectaculo frangi debuerit, diem illum solidum & noctem solidam occupauere fletus perpetui, & tam crudæ flagellationes ut à sepulchro ad crucem, inde ad nosocomium, ruberent vici procedentium sanguine. Ita de iis vir pius, afflictiones priuatim & publicè quibus ad primam Eucharistiæ sumptionem comparabant sese, affectus intimi quos in ipso ad eam accessu alta vocæ

voce, ignitis colloquiis exerebant, lachrymæ, sui que abiectio, eisdem edebant in adstantium animis ad virtutem motus, Turriano sic obtemperabant, vt præfecto suo religiosus quiuus ad hoc voto deuinctus, si quid ij peccasse viderentur, pœnis eos multabat non leuibus, easque subibant non inuiti. Iuuenis natione Iapo & notæ probitatis palam in templo instituens sceminam doctrina Christiana allocutus eam fuerat submissiori voce quàm esset solitum in eo ministerio fieri. Huic Turrianus confestim indixit flagellationem, quam volens, & silens in omnium oculis obiuit, pulchro Neophytis illis parendi documento, & suspicionum quoque umbras, cauta integritate declinandi: iucundam item puerorum virtus laudandi Dei materiam dedit, alij semper in ore habere quæ de Christianis rudimentis tenebant, adultiores alij ex instrumento promptas nouo & veteri narrare historias, ingenio fateor, quo valent præ cæteris populis Iapones, facilè comprehensas; verum simul curâ sollicitæ ipsorum eruditionis, & assiduitate de iis audiendi, quam vtrò ipsi amant, vix enim vnquam parentes filiis in Iaponia imperant, multo minus ad ea vim adhibent, à quibus vident alieniores, qui fastus quidam est tumorque nationis, quicquid sapit seruile abhorrens. Coire præterea ad crucem in aperto erectam sub serum diei, & horam canendis doctrinæ sacræ carminibus, variisque precationibus idque de genibus implere, cohortationes mandare memoriæ, quasdam etiam per se componere, pias magis quàm doctas, & Christianis promiscuè Ethnicisque recitare. Duo in iis notarunt Patres fuisse sibi admirationi, exquisitam diligentiam in confessionibus erratorum, cum multo dolore, nec rarò lachrymis coniunctam; & responsonum subtilium acumen quode reconditis fidei arcanis satisfaciebant interrogantibus, quasi diuino interiùs magisterio edocti, vt hinc magis constaret sapientiam Euangelij de cælo fluere; cum in iis luceret, qui nec ætate nec studio illam assequi potuissent. Iapo annos natus duos & viginti, nomine Damianus, Angelus moribus, felicitate memoriæ diuinas paginas maxima ex parte verbatim complexus; societati se addixit, & Turriano annuente vota illius nuncupauit, hic domi nostræ Iaponicas literas tradebat pueris, ne in cœnobis Bonziorum perdendi diuerterent, præter hunc eadem nobiscum regulâ debebant alij, quos à puero parentes, Ecclesiæ vsibus sacrarant, nam illos cum cernerent, vnus animi rebus curisque delectari, profanum censuerant tam sancta pignora secum in profano detinere. Quare illos Deo donauerant, horum pensum erat precatio, studium literarum, cohercitus sui, & domitus corporis prodieruntque ex iis, viri raræ virtutis, & amplificandis Euangelij finibus maximè vtilis. Mos fuit ab aliquo illorum super mensam sermonem haberi de diuinis; de vno scribitur annorum tredecim, consuesse de Christi doloribus dicere tanto sensu, vt incipienti, mox fluere lachrymæ, sed nulla mutatione vultus, aut coloris, quod solet esse illorum proprium quos contemplatio

Christi patientis diu multumque exercuit. Denique supplicationes eorundem puerorum dignæ sunt quæ non omittantur, maxime verò feriæ sextæ sanctioris procedebant in albis pro mœstitia illius temporis, singuli singula gestabant instrumenta quibus olim excruciatii sunt Martyres, crucem, vngulas, gladios, ignem, & reliquam suppliciorum pompam, seorsum singuli ad Christi Sepulchrum genibus positis, de illo martyrio cuius insignia gestabant oratiunculam ad Deum fundebant plenam miserationis petebantque ab eo ut Martyres pro eo occumberent, huiusque ardoris ad spargendum pro Christo quibuscumque tormentis sanguinem, testimonium minime puerile; subiiciebant demum longam sui verberationem, magna spectantium: parentum præcipuè admiratione, & gemitu. At si annuet Deus ut in hac pergam historia Iaponicæ Christianitatis utcumque legentibus futura, mihi certè scribenti periucunda, palam fiet quanto his promissorum velut præludiis facta fuerint fortiora: videbimus quinquennes filios siccis oculis matrum spectasse mortes, nihil motos illarum cæsis capitibus; sed iisdem ceruicem gladiis subdidisse quibus fuerant amputatæ ut Christi euaderent Martyres; alios viuicomburæ ambiuisse, & in mediis ignibus piam Patrum nostrorum qui simul ardebant adprecationem petiisse, quosdam nonnulla carnificum miseratione siue occultatos seu præteritos, erupisse; & Christianismum magna voce professos, sibi quem funderent sanguinem non deesse. Omitto de viris dicere, in quibus robar nascentis Ecclesiæ, & antiquorum prodigia Martyrum nostra ætas spectauit. Sed hæc aliàs nunc regni Bungenis confines tum remotiores Prouincias lustremus, miremurque quo pacto factam testam religionem conseruarint aduersus rabiem sæuientium Ethnicorum, priusquam ad singularia veniamus. Eduxit hoc anno 1561. Rex Bungi aduersus perduelles potentem numero, belloque exercitum, & profligatis tributum imperauit. Hinc alta vbique pax, & patens aditus religioni sacrosanctæ in regiones illius antea penitus ignaras. Suscepta est haud procul Funaio à quinque populis cum Christi baptisate, & fundatione sacrarum ædiu; de longinquis agetur ordine temporis. Sed dum adhuc Bonziji tumultuantur, fouit Christianos auxitque industria multiplex à Turriano iis præscripta; hinc hortabantur se mutuis literis ciues urbium diuersarum ad fidem constanter bonorum iactura, vitæque asserendam, narrabant inuicem suorum cuiuspiam facinus aliquod generosæ virtutis, Regum oppressi tyrannide, & crudelitate Bonziorum, alterna precum poscebant auxilia, suas domos nonnulli Deo in templa dedicarunt, illuc festis diebus accurrere, concionis loco caput vnum aut alterum ex libro legere, quem de Bonziorum erroribus, fidei & Christi mysteriis, & sanctè viuendi præceptionibus composuerant Patres, lateque sparserant. Post inter se conferre de pertrahendis ad Christum propinquis & amicis; de fidei suæ virtutumque augmento, & aptis ad hoc præfidiis, ut erant penæ quibus vltro se illic affligebant, & publica culparum suarum enunciatio, contribuere

tribuere in pauperum alimenta velut communis omnium familiæ; ægrotos visere; Christiano ritu mortuos efferre, cuius studio vir illustris animam acturus, suis adhuc Ethnicis seuerè mandauit, ne quem Bonziorum aut Ethnicum paterentur ad feretrum suum accedere propiùs, exosus vāsaniam ceremoniarū, quas in optimatum parentalibus adhibent, fuere qui sibi vt tandem liceret tranquillè Christum & liberè colere, ditionibus principum excessere, impugnantium Christianos, & relictis cum familia & patria quæcumque possederant, mendici Funaium transire, vna Dei amicitia, fideique thesauro diuites, & contenti: fuere qui longis & intempestiuis itineribus cum Turrianum quæsiuissent vt apud eum peccata deponerent, ne prima quidem in aduentu salurandi verba peragere intercepta singultu & lachrymis potuere. Memorandus in hoc argumento nobilis Firandensis, sexagenario quinque annis maior, qui sanctè prouidens non posse mortem abesse longiùs, præuertere statuit rationum suarum explicatione, exigendum tunc ab se illarum examen; atque ob hoc Funaium miliaribus ducentis sexaginta ad Turrianum nauigare; sed cum esset Regi à secretis, in paucis carus, in aulæ conspectu perpetuus, captanda fuit furtiua profectio quæ tamdiu lateret, dùm ab ea non posset retrahi; confert quod destinauerat cum vxore, quæ pro sua insigni pietate audentem confirmat, vnum modo id dolens, quod esse viro comes non liceret quamuis ipsa eodem desiderio teneretur. Noctu soluit, postridie quæritur, de fuga rescitur; indignari Rex, furere, celocem expedire velis & remis alatum, & iubere omnino fugam sisti & hominem capi; sed deprehensum extra Regni fines, non ausi milites retro abducere, dynastæ loci seruandum committunt: rei nuncio vxor haudquaquam attonita familiarem ad eum legat; forti animo sit; dynastæ suam probet causam; alyli iura salua sibi teneri postulet, spernat fidenter quantumcumque Firandi possidet bonorum, pretiosius esse Iaponia Christi Regnum; se quoque postea securam, & in communi exilio victuram cum illo iucundiùs quàm in magnis opibus, & Regis gratia. Sed fixum iam erat viro magnanimo, mori potiùs quàm redire, itaque diu & noctu orando incumbibat, sapius in die tam dirè in corpus sæuebat, vt ad crepitum verberum miserti admonerent, parceret ætati, debilitati, vitæque aded parceret; quibus respondebat, confessionis donum nullo sat sanguine emi posse. Hanc viri egregij mentem, & fugam & carcerem cum accepisset Turrianus, Regem adit Bungensem, exoratque ab optimo Principe commendatitias ad dynastam quibus acceptis, vel timoris, vel officij gratia liberum dimisit. Gratulata est publicè, aduentanti Christianitas Funaiensis, & Deus hanc eius constantiam, remunerauit teneritate piorum affectuum, & lachrymarum perenni copia; habitauit nobiscum domi, & Iaponicas literas pueros docuit; Damiano (cuius erat id munus) conuertendis infidelibus occupato, præter spatia orandi reliquum temporis, exscribendis libris infumebat Christianarum quæstionū, & mysteriorum, iisque lingua eleganti Iaponicè reddendis.